

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 489/2011-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. arch. I. R., B., zastúpeného advokátom JUDr. P. M., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 20/99 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 77/2010 v období po vydaní rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 94/04-39 z 3. júna 2004, ako aj po vydaní rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva č. 25763/02 z 20. mája 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. arch. I. R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. júna 2011 doručená sťažnosť Ing. arch. I. R., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného

porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 20/99 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 77/2010 v období po vydaní rozhodnutia ústavného súdu č. k. II. ÚS 94/04-39 z 3. júna 2004, a tiež po vydaní rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) č. 25763/02 z 20. mája 2008.

Zo sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 20/99 (pôvodne bolo vedené pod sp. zn. 13 C 107/96) sa žalobou podanou okresnému súdu 15. marca 1996 sťažovateľ domáha proti žalovanému (spoločnosť V., a. s., Ž.) zaplata sumy 19 916,35 € (t. j. 600 000 Sk) s príslušenstvom z titulu autorskej odmeny. Okresný súd v danej veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 13 C 20/99 z 2. októbra 2001, ktorý bol na základe odvolania sťažovateľa zrušený uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co 358/2002 zo 16. októbra 2003 a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Okresný súd napokon o žalobe sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 13 C 20/1999-376 z 10. decembra 2009, proti ktorému sa sťažovateľ odvolal podaním doručeným okresnému súdu 5. februára 2010, pričom toho času sa vedie odvolacie konanie na krajskom súde pod sp. zn. 2 Co 77/2010.

Podľa sťažovateľa okresný súd, ako aj krajský súd konali v jeho veci s neodôvodnenými priet'ahmi, čím sa neustále predlžoval stav jeho právnej neistoty, a to aj napriek tomu, že ústavný súd už v minulosti nálezom č. k. II. ÚS 94/04-39 z 3. júna 2004 konštatoval, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 20/99 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a súčasne okresnému súdu prikázal, aby v konaní postupoval bez zbytočných priet'ahov.

Okrem tohto ESLP v prípade sťažovateľa proti Slovenskej republike rozhodol rozsudkom pod č. 25763/02 z 20. mája 2008, ktorým tiež konštatoval, že postupom

okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 20/99 bolo porušené právo sťažovateľa zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodnil takto:

«... 1. *Súdne konanie trvá od 15. marca 1996, teda viac ako 15 rokov. Ide o skutkovo a právne jednoduchý spor.*

2. *Skutočnosť, že navrhovateľ súdneho konania podal odvolanie - riadny opravný prostriedok proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II z 2. októbra 2001 sp. zn. 13 C 20/1999, nemožno uznať na škodu sťažovateľovi, že spôsobuje predlžovanie súdneho konania. Odôvodnenosť uplatnenia odvolania navrhovateľom súdneho konania -sťažovateľom preukazuje jednak uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 16. októbra 2003 sp. zn. 9 Co 358/2002, ktorým uvedený súd zrušil rozsudok prvostupňového súdu a jednak rozsudok Okresného súdu Bratislava II z 10. decembra 2009 sp. zn. 13 C 20/1999-376, ktorým okresný súd priznal navrhovateľovi súdneho konania ním uplatňovanú autorskú odmenu.*

3. *Zbytočné prietahy v súdom konaní a neprerokovanie veci súdom v primeranej lehote sú spôsobené postupom súdov Slovenskej republiky, keď*

a) *po podaní návrhu na súdne konanie o zaplatenie autorskej odmeny, sudkyňa okresného súdu „riešila“ miestnu príslušnosť súdu na súdne konanie. Tým sa zároveň vysvetľuje, že pôvodná spisová značka 13 C 107/1996 bola zmenená na spisovú značku 13 C 20/1999.*

b) *boli menené sudkyne okresného súdu, ktoré konali a rozhodovali vo veci.*

c) *viaceré pojednávania pred okresným súdom, najmä pred rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva boli nečinnosťou okresného súdu zmarené; súd otváral pojednávania a vzápätí ich odročoval na neurčito. Vzhľadom na takýto postup okresného súdu navrhovateľ súdneho konania - sťažovateľ sa so sťažnosťou na postup súdov Slovenskej republiky obrátil na Ústavný súd Slovenskej republiky. O uvedenej sťažnosti Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je spomenuté vyššie v bode V. tejto sťažnosti.*

d) okresný súd od polovice roku 2004, teda po viac ako trinástich rokoch súdneho konania, hľadal znalca pre určenie primeranosti uplatňovanej autorskej odmeny. Postupne boli súdom určení piati znalci. ...

Sťažovateľ po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva už nepovažoval za účelné podať sťažnosť predsedovi súdu na prietahy v súdnom konaní a na neprimeranú dĺžku súdneho konania.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„... a) rozhodol, že postupom súdov Slovenskej republiky boli porušené základné práva sťažovateľa a to právo, aby jeho vec bola prerokovaná súdom bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a aby jeho vec bola prerokovaná súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd;

b) prikázal Krajskému súdu v Bratislave konať a rozhodnúť o odvolaní bez zbytočných prietahov;

c) priznal sťažovateľovi v súlade

ca) s čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a § 56 ods. 4 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov finančné zadostučinenie 10.000,- euro;

cb) s § 36 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov úplnú náhradu trov konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu tak bolo preskúmať, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 20/1999 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 77/2010 v období po vydaní nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 94/2004 z 3. júna 2004, ako aj po vydaní rozsudku ESLP č. 25763/02 z 20. mája 2008 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené ústavou a listinou a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené dohovorom.

Ústavný súd podotýka, že označený nález ústavného súdu, ako aj označený rozsudok ESLP predstavujú vo vzťahu k sťažovateľom touto sťažnosťou namietanému postupu všeobecných súdov v konaní o jeho žalobe prekážku už rozhodnutej veci (res iudicata).

1. K postupu okresného súdu

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva

alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

V súvislosti so sťažovateľom namietaným postupom okresného súdu ústavný súd z predloženého spisového materiálu zistil, že po rozhodnutí okresného súdu v danej veci rozsudkom č. k. 13 C 20/99-376 z 10. decembra 2009 bol spis 8. apríla 2010 predložený krajskému súdu pre účely rozhodnutia o odvolaniach účastníkov proti tomuto rozsudku.

Vzhľadom na skutočnosť, že v čase podania sťažnosti sťažovateľom už okresný súd vo veci vedenej pod sp. zn. 13 C 20/99 nevykonával žiadne procesné úkony, pretože v tom čase už na krajskom súde prebiehalo odvolacie konanie pod sp. zn. 2 Co 77/2010, okresný súd už objektívne nemal možnosť priebeh tohto konania nijako ovplyvniť, preto v tejto časti považuje ústavný súd sťažnosť sťažovateľa za zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Napriek tomu však ústavný súd v záujme vyhnutia sa príliš formalistickému posudzovaniu veci a v nie poslednom rade aj v záujme presvedčivosti svojej rozhodovacej činnosti preskúmal aj postup okresného súdu a z predloženého, na danú vec sa vzťahujúceho, spisu za obdobie po rozhodnutí ESLP č. 25763/02 z 20. mája 2008 zistil tento stav a priebeh konania:

Okresný súd 3. júla 2008 nariadil pojednávanie na 4. september 2008, ktoré bolo po prerokovaní veci odročené na neurčito pre účely doplnenia znaleckého dokazovania, ako aj ďalšieho doplnenia dôkazov účastníkmi konania. Uznesením č. k. 13 C 20/1999-298 zo 16. septembra 2008 okresný súd uložil znalcovi, aby ním predložený znalecký posudok doplnil, a súčasne bolo toho istého dňa okresnému súdu doručené podanie právneho

zástupcu sťažovateľa vo veci samej. Potom, ako znalec 28. októbra 2008 prevzal spis 30. októbra 2008, prostredníctvom okresného súdu vyzval žalovaného, aby predložil ďalšie podklady pre účely vypracovania doplnenia znaleckého posudku. Na základe urgencie okresného súdu z 28. novembra 2008 zaslanej znalcovi znalec 1. decembra 2008 okresnému súdu oznámil, že sa telefonicky kontaktoval so žalovaným, ktorý uviedol, že znalcom žiadané podklady, resp. doplnenie údajov je schopný doručiť až po 7. decembri 2008. Znalec predložil písomné doplnenie znaleckého posudku 15. januára 2009, ktorý okresný súd 21. januára 2009 zaslal právnym zástupcom účastníkov konania pre účely vyjadrenia.

Právny zástupca sťažovateľa sa k doplnenému znaleckému posudku vyjadril 6. februára 2009. Okresný súd uznesením č. k. 13 C 20/1999-343 zo 6. februára 2009 rozhodol o priznaní znaleckého, ktorého výrok kvôli nevykonateľnosti okresný súd upravil uznesením č. k. 13 C 20/1999-346 zo 16. februára 2009. Okresný súd 20. mája 2009 nariadil pojednávanie na 23. jún 2009, ktoré bolo po prerokovaní veci samej odročené na 13. október 2009 s tým, že okresný súd účastníkom uložil, aby v lehote do 1 mesiaca oznámili, či došlo medzi nimi k uzavretiu mimosúdnej dohody, a zároveň pre prípad, že by k jej uzavretiu nedošlo, im uložil, aby sa vyjadrili k dôkazom predloženým na tomto pojednávaní. Výzvami z 5. augusta 2009 okresný súd uložil právnym zástupcom účastníkov, aby pre prípad, že k uzavretiu mimosúdnej dohody nedošlo, označili ďalšie dôkazy, ktoré navrhujú vykonať. Právny zástupca sťažovateľa sa vyjadril 19. augusta 2009. Dňa 13. októbra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo po prerokovaní veci samej odročené na neurčito pre účely zváženia ďalšieho postupu, ako aj pre účely vyjadrenia sa sťažovateľa k podaniu žalovaného vo veci samej doručenému okresnému súdu krátkou cestou na tomto pojednávaní. Právny zástupca sťažovateľa sa k podaniu žalovaného vyjadril 28. októbra 2009. Okresný súd 16. novembra 2009 nariadil pojednávanie na 10. december 2009, pričom na tomto pojednávaní okresný súd vyhlásil rozsudok. Dňa 21. decembra 2009 predsedníčka okresného súdu na žiadosť zákonnej sudkyne súhlasila s predĺžením lehoty na vypracovanie rozsudku do 4. februára 2010. Žalovaný 3. februára 2010 podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Následne 5. februára 2010 bolo okresnému súdu doručené aj odvolanie sťažovateľa proti rozsudku, pričom sťažovateľ zároveň žiadal, aby bol oslobodený od súdneho poplatku za toto odvolanie. Dňa 9. februára 2010 okresný súd zaslal účastníkom ich odvolania pre účely ich vzájomného vyjadrenia sa k ich obsahu, pričom

žalovanému zároveň uznesením uložil uhradiť súdny poplatok za ním podané odvolanie, ktorý žalovaný 25. februára 2010 aj uhradil. Vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľa k odvolaniu žalovaného proti rozsudku bolo okresnému súdu doručené 8. marca 2010. Napokon 8. apríla 2010 okresný súd predložil spis krajskému súdu pre účely rozhodnutia o odvolaniach účastníkov.

Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06).

Z uvedeného prehľadu účelnosti a časovej postupnosti procesných úkonov okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 20/99 za obdobie po rozhodnutí ESLP do predloženia veci krajskému súdu, t. j. 8. apríla 2010, ústavný súd v tomto skúmanom postupe okresného súdu nezistil žiadne obdobia nečinnosti, ktoré by bolo možné vyhodnotiť ako neprimerané, resp. zbytočné priesťahy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K postupu krajského súdu

V súvislosti s namietaným postupom krajského súdu ústavný súd podotýka, že špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (m. m. IV. ÚS 74/05).

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, I. ÚS 20/05, IV. ÚS 74/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prieťahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že účinne využil označené právne prostriedky podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov v spojení so zákonom č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov a od 1. apríla 2005 právne prostriedky podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (princíp subsidiarity) nevyužil možnosť podať predsedovi krajského súdu sťažnosť na prieťahy v konaní podľa zákona o súdoch a ani nepreukázal, že uvedenú podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pričom existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodit' ani z obsahu sťažnosti.

Navyše, ústavný súd pripomína, že s účinnosťou od 1. apríla 2005 podľa zákona o súdoch má účastník konania k dispozícii ako účinný prostriedok nápravy proti zdĺhavému konaniu všeobecných súdov okrem sťažnosti na prieťahy v konaní podávanej predsedovi súdu aj ďalší prostriedok nápravy, ktorým je podľa § 67 citovaného zákona žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti.

Ústavný súd na rozdiel od sťažovateľa je názoru, že splnenie podmienky konania pred ústavným súdom, ktorou je vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných účinných prostriedkov nápravy namietaného porušenia práv, nemôže bez ďalšieho nahradiť sama

osebe tá skutočnosť, že o ich porušení za obdobie predchádzajúce posudzovanému obdobiu už bolo tak ústavným súdom, ako aj ESLP rozhodnuté.

Keďže sťažovateľ od predloženia veci krajskému súdu, t. j. od 8. apríla 2010, až dosiaľ sťažnosť podľa zákona o súdoch, ktorú ústavný súd naďalej považuje za účinný prostriedok na dosiahnutie nápravy aj v postupe krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 77/2010, nepodal, ústavný súd jeho sťažnosť v tejto časti už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol pre jej neprípustnosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o prikázaní konať bez zbytočných prierahov, o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, ako aj o trovách tohto konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tej časti sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2011